

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΓΕΝΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΗΣ ΕΠΙΚΡΑΤΕΙΑΣ

Σταμάτιος ΠΟΥΛΗΣ

Γενικός Επίτροπος της Επικρατείας

Πληροφορίες: Μ. Εξαρχουλάκου
Τηλέφωνο: (+30) 213 1309 736

Αρ. Πρωτ. ΓΕΕ: Φ17/208
Αρ. Διεκπ.: 85

Αθήνα, 05.04.2023

ΠΡΟΣ: Αξιότιμο Αναπληρωτή
Υπουργό Οικονομικών
κ. Θεόδωρο Σκυλακάκη

ΘΕΜΑ: «Αποστολή Πρακτικών της Ολομέλειας του Ελεγκτικού Συνεδρίου»

ΣΧΕΤ.: Το με αριθμ. πρωτ. 2/30713/ΔΕΠ/15.03.2023 έγγραφό σας

Σας διαβιβάζουμε αντίγραφο Πρακτικών της 3^{ης} Ειδικής Συνεδρίασης της Μείζονος Ολομέλειας του Ελεγκτικού Συνεδρίου της 3^{ης} Απριλίου 2023, στα οποία περιέχεται γνώμη αυτής σχετικά με το σχέδιο διάταξης «Αποζημίωση και σύνταξη γονέων άτεκνου και άγαμου υπαλλήλου ή στρατιωτικού, θανόντος μετά την 1-1-2023 σε διατεταγμένη υπηρεσία που συνεπάγεται αυξημένο κίνδυνο και ένεκα αυτής».

Με εντολή του Γενικού Επιτρόπου,

Η Προϊσταμένη της Γραμματείας

ΠΑΝΑΓΙΩΤΑ ΒΑΜΒΑΚΟΠΟΥΛΟΥ

Επίτροπος

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΓΕΝΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΗΣ ΕΠΙΚΡΑΤΕΙΑΣ
ΣΤΟ ΕΛΕΓΚΤΙΚΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ
ΤΣΟΧΑ & ΒΟΥΡΝΑΖΟΥ 4 & Τσόχα 11521
ΑΚΡΙΒΕΣ ΑΝΤΙΓΡΑΦΟ
ΑΠΟ ΤΟ ΠΡΩΤΟΤΥΠΟ
Αθήνα 5/4/2023
Η ΓΕΕ
ΜΑΡΙΑ ΕΞΑΡΧΟΥΛΑΚΟΥ
Χρ. Βουρνάζου 4 & Τσόχα
11521 Αθήνα
Προϊσταμένη Τμήματος

grammatia.gen.epitropou@elsyn.gr
web: elsyn.gr

ΕΛΕΓΚΤΙΚΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ

ΠΡΑΚΤΙΚΑ

ΤΗΣ 3^{ης} ΕΙΔΙΚΗΣ ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΗΣ ΤΗΣ ΜΕΙΖΟΝΟΣ ΟΛΟΜΕΛΕΙΑΣ ΤΟΥ ΕΛΕΓΚΤΙΚΟΥ ΣΥΝΕΔΡΙΟΥ ΤΗΣ 3^{ης} ΑΠΡΙΛΙΟΥ 2023

ΜΕΛΗ: Ιωάννης Σαρμάς, Πρόεδρος, Μαρία Βλαχάκη, Άννα Λιγωμένου, Αγγελική Μαυρουδή, Κωνσταντίνος Κωστόπουλος, Ασημίνα Σαντοριναίου, Ευαγγελία - Ελισάβετ Κουλουμπίνη και Βασιλική Ανδρεοπούλου, Αντιπρόεδροι, Κωνσταντίνα Ζώη, Δημήτριος Πέππας, Γεωργία Τζομάκα, Θεολογία Γναρδέλλη, Βιργινία Σκεύη, Κωνσταντίνος Εφεντάκης, Δημήτριος Τσακανίκας, Ευφροσύνη Παπαθεοδώρου, Αργυρώ Μαυρομμάτη, Ευαγγελία Σεραφή, Γεωργία Παπαναγοπούλου, Βασιλική Πέππα, Κωνσταντίνα Σταμούλη, Ιωάννα Ρούλια, Ιωάννης Καλακίκος, Ιωάννης Βασιλόπουλος και Ελένη Σκορδά, Σύμβουλοι. Η Αντιπρόεδροι Σωτηρία Ντούνη, Γεωργία Μαραγκού και Μαρία Αθανασοπούλου και οι Σύμβουλοι Αντιγόνη Στίνη και Άννα Παπαπαναγιώτου απουσίασαν δικαιολογημένα, ενώ ο Σύμβουλος Νικόλαος Βόγκας αποχώρησε από τη διάσκεψη, σύμφωνα με τη διάταξη της παραγράφου 5 του άρθρου 18 του ν. 4820/2021.

ΓΕΝΙΚΟΣ ΕΠΙΤΡΟΠΟΣ ΤΗΣ ΕΠΙΚΡΑΤΕΙΑΣ: Σταμάτιος Πουλής.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ: Γεώργιος Καρασαββίδης.

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ

Η ΕΙΣΑΓΟΜΕΝΗ ΓΙΑ ΓΝΩΜΟΔΟΤΗΣΗ ΔΙΑΤΑΞΗ

«Άρθρο ...

Αποζημίωση και σύνταξη γονέων άτεκνου και άγαμου υπαλλήλου ή στρατιωτικού, θανόντος μετά την 1-1-2023 σε διατεταγμένη υπηρεσία που συνεπάγεται αυξημένο κίνδυνο και ένεκα αυτής

1. Οι γονείς του άγαμου χωρίς τέκνα υπαλλήλου ή στρατιωτικού, ο οποίος έχει διορισθεί για πρώτη φορά στο Δημόσιο ή έχει καταταγεί ως στρατιωτικός αντιστοίχως, μετά την 1^η Ιανουαρίου 1993, χωρίς να έχει ασφαλιστεί σε κανέναν ασφαλιστικό οργανισμό κύριας ασφάλισης έως την 31 Δεκεμβρίου 1992, εφόσον αυτός αποβιώσει σε διατεταγμένη υπηρεσία που συνεπάγεται αυξημένο κίνδυνο και ένεκα αυτής, μπορούν αντί του εφάπαξ οικονομικού βοηθήματος των διατάξεων της παρ. 17 του άρθρου 8 του ν. 2582/1998 (Α' 57), όπως ισχύουν, να επιλέξουν τη σύνταξη της επομένης παραγράφου.

2.α. Από την επομένη του θανάτου του προσώπου της παραγράφου 1 του παρόντος, οι γονείς του δικαιούνται μηνιαία σύνταξη από το Δημόσιο, η οποία ανέρχεται στα 5/10 εκείνης που θα έπρεπε να απονεμηθεί βάσει των διατάξεων της παρ. 6 του άρθρου 10 του ν. 2084/1992 (Α' 165) σε αυτόν που έχει πεθάνει.

β. Η σύνταξη καταβάλλεται σε ίσα μερίδια μεταξύ των γονέων.

γ. Σε περίπτωση θανάτου του ενός γονέα, το μερίδιό του προσαυξάνει το μερίδιο του εναπομείναντος.

δ. Η σύνταξη της παραγράφου αυτής είναι αμεταβίβαστη και καταβάλλεται ανεξαρτήτως της καταβολής κάθε σύνταξης ή μισθού.

3.α. Η επιλογή γίνεται με ταυτόχρονη και αμετάκλητη υπεύθυνη δήλωση που κατατίθεται στη Διεύθυνση Εισοδηματικής Πολιτικής του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους και στην υπηρεσία στην οποία υπηρετούσε ο θανών.

β. Σε περίπτωση διαφορετικής επιλογής μεταξύ των δύο γονέων το ποσό του οικονομικού βοηθήματος καταβάλλεται μειωμένο κατά πενήντα τοις εκατό (50%) και η σύνταξη ανέρχεται στα 2,5/10 εκείνης που θα έπρεπε να απονεμηθεί σε αυτόν που έχει πεθάνει.

4. Εάν οι γονείς του αποβιώσαντος της παρ. 1 έχουν πεθάνει, το εφάπαξ οικονομικό βοήθημα των διατάξεων της παρ. 17 του άρθρου 8 του ν. 2592/1998, όπως ισχύουν, καταβάλλεται ισομερώς στα αδέλφια του θανόντος εφόσον δεν έχουν συμπληρώσει το εικοστό τέταρτο έτος (24^ο) έτος της ηλικίας τους.

5. Οι διατάξεις του άρθρου αυτού ισχύουν για συμβάντα που έλαβαν χώρα από 1-1-2023 και εφεξής.».

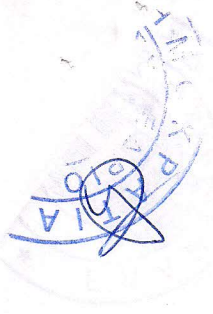
ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ

Η ΓΝΩΜΗ ΤΗΣ ΓΕΝΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΕΙΑΣ ΤΗΣ ΕΠΙΚΡΑΤΕΙΑΣ

Ο Γενικός Επίτροπος της Επικρατείας του Ελεγκτικού Συνεδρίου Σταμάτιος Πουλής διατύπωσε την ακόλουθη έγγραφη γνώμη:

«1. Εισάγουμε ενώπιον της Ολομέλειας του Σώματος προς γνωμοδότηση, σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 73 παρ. 2, 98 παρ. 1 περ. δ' του Συντάγματος καθώς και αυτές των άρθρων 10 παρ. 1 και 36 περ. β' του ν. 4820/2021 «Οργανικός Νόμος του Ελεγκτικού Συνεδρίου και άλλες ρυθμίσεις» (Α' 130), σχέδιο άρθρου συνταξιοδοτικού περιεχομένου, το οποίο μας απεστάλη με το με ΑΠ 2/30713/ΔΕΠ/15.3.2023 έγγραφο του Υπουργού Οικονομικών, εκθέτουμε δε τα ακόλουθα:

2. Κατά το ισχύον δίκαιο (άρθρο 8 παρ. 17 του ν. 2592/1998) οι γονείς άγαμου και χωρίς τέκνα υπαλλήλου ή στρατιωτικού, ο οποίος έχει διορισθεί για πρώτη φορά στο Δημόσιο ή έχει καταταγεί ως στρατιωτικός, αντιστοίχως, μετά την 1^η Ιανουαρίου 1993, χωρίς να έχει ασφαλιστεί σε κανέναν ασφαλιστικό οργανισμό κύριας ασφάλισης έως την 31 Δεκεμβρίου 1992, και αποβιώσει στην υπηρεσία

προδήλως και αναμφισβητήτως ένεκα αυτής, δικαιούνται, κατ' ισομοιρίαν, εφάπαξ οικονομικού βοηθήματος ύψους (άρθρο 5 παρ. 4 του ν. 3620/2007) 100.000 ευρώ. Επίσης, κατά το ισχύον δίκαιο (άρθρα 6 παρ. 2 και 32 παρ. 2 του π.δ. 169/2007) κανονίζεται σύνταξη υπέρ των γονέων του άγαμου και χωρίς τέκνα υπαλλήλου ή στρατιωτικού, ο οποίος απεβίωσε σε διατεταγμένη υπηρεσία που συνεπάγεται αυξημένο κίνδυνο και ένεκα αυτής, μόνο εφόσον ο αποβιώσας ήταν "παλαιός" ασφαλισμένος, ήτοι είχε διορισθεί μέχρι 31 Δεκεμβρίου 1992. Τουτέστιν, δεν προβλέπεται ο κανονισμός συντάξεως υπέρ των γονέων των υπό τις ως άνω προϋποθέσεις αποβιωσάντων δημοσίων υπαλλήλων ή στρατιωτικών, που είναι "νέοι" ασφαλισμένοι (διορισθέντες ή καταταχθέντες μετά την 1-1-1993).

3. Με τις διατάξεις του εισαγόμενου άρθρου παρέχεται πλέον η δυνατότητα στους γονείς του άγαμου και χωρίς τέκνα υπαλλήλου ή στρατιωτικού, ο οποίος έχει διορισθεί για πρώτη φορά στο Δημόσιο ή έχει καταταγεί ως στρατιωτικός, αντιστοίχως, μετά την 1^η Ιανουαρίου 1993 και ο οποίος απεβίωσε σε διατεταγμένη υπηρεσία που συνεπάγεται αυξημένο κίνδυνο και ένεκα αυτής, να επιλέξουν είτε τη καταβολή σ' αυτούς του εφάπαξ οικονομικού βοηθήματος των 100.000 ευρώ είτε τον κανονισμό συντάξεως. Προβλέπεται, επίσης, ότι σε περίπτωση που οι γονείς έχουν αποβιώσει το εφάπαξ οικονομικό βοήθημα καταβάλλεται στα αδέλφια του κατά τα ως άνω δημοσίου υπαλλήλου ή στρατιωτικού, εφόσον αυτά (αδέλφια) δεν έχουν συμπληρώσει το εικοστό τέταρτο (24) έτος της ηλικίας τους. Ρυθμίζεται εν ολίγοις το ζήτημα της συντάξεως των γονέων των μετά την 1^η Ιανουαρίου 1993 κατά τα ως άνω ασφαλισμένων.

4. Δοθέντος ότι με τις εισαγόμενες ρυθμίσεις του προς γνωμοδότηση άρθρου προκαλείται, έστω και απροσδιόριστη, συνταξιοδοτική δαπάνη, η οποία θα επιβαρύνει το Δημόσιο Ταμείο και ότι συνυποβάλλονται η από 29.3.2023 ειδική έκθεση του άρθρου 75 παρ. 1 και 3 του Συντάγματος, καθώς και έκθεση-ανάλυση των συνεπειών των προτεινομένων ρυθμίσεων (άρθρο 75 του Συντάγματος), παραδεκτώς το ως άνω σχέδιο άρθρου εισάγεται προς γνωμοδότηση ενώπιον του Ελεγκτικού Συνεδρίου. Σύμφωνα δε με την προαναφερόμενη ειδική έκθεση «από την προτεινόμενη διάταξη νόμου δεν προκαλείται δαπάνη επί του κρατικού προϋπολογισμού σε μεσοπρόθεσμο ορίζοντα τουλάχιστον πενταετίας. Σε μεσοπρόθεσμο ορίζοντα η δαπάνη επί του κρατικού προϋπολογισμού είναι απροσδιόριστη δεδομένου ότι εξαρτάται από απρόβλεπτα και πραγματικά γεγονότα».

5. Κατά τα διαλαμβανόμενα στις διατάξεις του εισαγόμενου άρθρου η εν λόγω σύνταξη «είναι αμεταβίβαστη, καταβάλλεται ανεξαρτήτως της καταβολής κάθε άλλης σύνταξης ή μισθού και ανέρχεται στα 5/10 εκείνης που θα έπρεπε να απονεμηθεί βάσει των διατάξεων της παρ. 6 του άρθρου 10 του ν. 2084/1992 (Α' 165) σε αυτόν που έχει πεθάνει».

6. Ο νομοθέτης του 1993 και του 1998, συνεκτιμώντας τις μεταβληθείσες άρδην κοινωνικές αντιλήψεις και ανάγκες, ήτοι ότι οι γονείς καταρχήν δεν

συντηρούνται πλέον από τα τέκνα τους, έκρινε σκόπιμο οι γονείς - των κατά τα ως άνω ασφαλισμένων και αποβιωσάντων σε υπηρεσία αυξημένου κινδύνου και ένεκα αυτής - όπως δικαιούνται μόνο εφάπαξ βοηθήματος και να μην καθίστανται κατά μεταβίβαση συνταξιούχοι του Δημοσίου. Αναμφιβόλως, ο νομοθέτης δύναται να μεταβάλλει άποψη, πλην στην προκειμένη περίπτωση δεν περιορίζεται ο κανονισμός συντάξεως μόνο υπέρ τυχόν αναξιοπαθούντων (απόρων κατά τη συνταξιοδοτική ορολογία) γονέων. Αντιθέτως, η σύνταξη καταβάλλεται ανεξαρτήτως της λήψης άλλης συντάξεως ή μισθού ή οιοδήποτε εισοδηματικού κριτηρίου. Η ρύθμιση αυτή δεν παρίσταται αρκούντως δικαιολογημένη, καθόσον, παρά τη μεταβολή κατά τα προεκτεθέντα των κοινωνικών και οικονομικών συνθηκών, επιβαρύνεται το Δημόσιο Ταμείο με κατά μεταβίβαση συντάξεις, οι οποίες, υπό τις "χαλαρές" προϋποθέσεις που χορηγούνται, είναι αμφίβολο εάν συμβάλλουν στην εδραίωση του κοινωνικού κράτους και στη δημοσιονομική βιωσιμότητα.

7. Τέλος, η ρύθμιση περί εφάπαξ καταβολής οικονομικού βοηθήματος, εφόσον δεν υπάρχουν γονείς, στα αδέρφια του ασφαλισμένου, τα οποία δεν έχουν συμπληρώσει το εικοστό τέταρτο (24) έτος της ηλικίας τους, παρίσταται δικαιολογημένη.

8. Κατ' ακολουθίαν των ανωτέρω, υπό την ως άνω επιφύλαξη (σκέψη 6) και συνεκτιμωμένων των ειδικότερων νομοτεχνικών παρατηρήσεων-βελτιώσεων που προτάσσει ο ειδικός εισηγητής, προτείνουμε όπως η Ολομέλεια του Σώματος γνωμοδοτήσει θετικά επί των ρυθμίσεων του εισαγομένου, συνταξιοδοτικού περιεχομένου, άρθρου.».

ΜΕΡΟΣ ΤΡΙΤΟ

Η ΓΝΩΜΟΔΟΤΗΣΗ ΤΗΣ ΜΕΙΖΟΝΟΣ ΟΛΟΜΕΛΕΙΑΣ ΤΟΥ ΕΛΕΓΚΤΙΚΟΥ ΣΥΝΕΔΡΙΟΥ

Ο Σύμβουλος Δημήτριος Τσακανίκας, μέλος του Τμήματος Μελετών και Γνωμοδοτήσεων, παρουσίασε το σχέδιο της γνωμοδότησης που επεξεργάστηκε το ανωτέρω Τμήμα αναφορικά με τις επιμέρους ρυθμίσεις των προτεινόμενων διατάξεων και ενέκρινε σε διάσκεψή του, που έλαβε χώρα την 31η Μαρτίου 2023 σύμφωνα με τα οριζόμενα στα άρθρα 10 παρ. 1, 27 παρ. 1 περ. β' και 56 του ν. 4820/2021.

Επακολούθησε συζήτηση μεταξύ των μελών της Μείζονος Ολομέλειας, τα οποία ενέκριναν τη ακόλουθη γνωμοδότηση.

Η γνωμοδότηση της Ολομέλειας του Ελεγκτικού Συνεδρίου

I. Εισαγωγικές παρατηρήσεις

1. Η υπό γνωμοδότηση διάταξη έχει υποβληθεί στο Δικαστήριο συνοδευόμενη από την οικεία ανάλυση συνεπειών ρύθμισης καθώς και την ειδική έκθεση του άρθρου 73 παρ. 3 του Συντάγματος, σχετικά με την οικονομική επίπτωση που προκαλείται από την εφαρμογή τους.

2. Με την εν λόγω διάταξη, ενόψει και των όσων διαλαμβάνονται στην αιτιολογική έκθεση που περιλαμβάνεται στην ανάλυση συνεπειών που συνοδεύει τις ειδικότερες ρυθμίσεις της, θεσπίζονται αναδρομικά από 1.1.2023 ευνοϊκές συνταξιοδοτικές ρυθμίσεις για την πατρική οικογένεια (γονείς και αδέρφια) άγαμων υπαλλήλων ή στρατιωτικών, οι οποίοι, χωρίς να έχουν ασφαλιστεί σε φορέα κύριας ασφάλισης έως την 31.12.1992, διορίστηκαν στο Δημόσιο ή κατατάχθηκαν, αντίστοιχα, για πρώτη φορά μετά την ανωτέρω ημερομηνία και κατά τη διάρκεια της ενεργού υπηρεσίας τους πέθαναν σε διατεταγμένη υπηρεσία, συνεπαγόμενη αυξημένο κίνδυνο και εξαιτίας αυτής¹.

Ειδικότερα, με τις διατάξεις αυτές :

(α) Παρέχεται οι δυνατότητα στους γονείς των ανωτέρω θανόντων υπαλλήλων ή στρατιωτικών να επιλέξουν την απονομή σε αυτούς μηνιαίας σύνταξης αντί της καταβολής της προβλεπόμενης στο άρθρο 8 παρ. 17 του ν. 2592/1998 εφάπαξ οικονομικής ενίσχυσης.² Το ύψος της μηνιαίας αυτής σύνταξης, η οποία καταβάλλεται στο ακέραιο, ανεξάρτητα από την καταβολή στους δικαιούχους αυτής άλλης σύνταξης ή αποδοχών, ανέρχεται και για τους δύο γονείς στα 5/10 (2,5/10 για κάθε γονέα) της σύνταξης που θα ελάμβανε ο θανών υπάλληλος ή στρατιωτικός εάν ζούσε, υπολογιζόμενη στις συντάξιμες αποδοχές του καταληκτικού βαθμού ή ΜΚ, στον οποίο ο ανωτέρω θα εξελισσόταν σύμφωνα με τις διατάξεις που ίσχυαν κατά τον χρόνο του παθήματος και αντιστοιχεί σε 35 έτη πραγματική υπηρεσία, ενώ σε περίπτωση θανάτου του ενός γονέα το μερίδιό του προσ αυξάνει το μερίδιο του επιζώντος.

(β) Σε περίπτωση διαφορετικής επιλογής μεταξύ των γονέων, για μεν τον γονέα που επέλεξε την απονομή μηνιαίας σύνταξης, η καταβλητέα σε αυτόν σύνταξη ανέρχεται στα 2,5/10 του ποσού της σύνταξης που με βάση τα ανωτέρω έπρεπε να απονεμηθεί στο θανόν τέκνο του, για δε τον γονέα που προτίμησε τη λήψη του

¹ Στα πρόσωπα αυτά εμπίπτουν μεταξύ άλλων οι ιπτάμενοι, εργαζόμενοι σε στρώση ναρκοπεδίων και εξουδετέρωση εκρηκτικών μηχανισμών, απασχολούμενοι με την κατάσβεση πυρκαγιών κ.λπ..

² Σύμφωνα με το άρθρο 5 παρ. 6 του ν. 3620/2007, το ύψος της προβλεπόμενης στο άρθρο 8 παρ. 17 του ν. 2592/1998 εφάπαξ οικονομικής ενίσχυσης ανέρχεται από 1.1.2008 σε 100.000 ευρώ.

εφάπαξ οικονομικού βοηθήματος, καταβάλλεται σε αυτόν μειωμένο το ανωτέρω βοήθημα κατά 50%.

(γ) Τέλος, θεσπίζεται ότι, σε περίπτωση που οι γονείς του θανόντος με τις ανωτέρω προϋποθέσεις υπαλλήλου ή στρατιωτικού έχουν προαποβιώσει και υπάρχουν εν ζωή αδέρφια, το ποσό της εφάπαξ οικονομικής ενίσχυσης που προβλέπεται στο άρθρο 8 παρ. 17 του ν. 2592/2998, όπως ισχύει, καταβάλλεται σε αυτά ισομερώς εφόσον δεν έχουν συμπληρώσει το 24^ο έτος ηλικίας τους.

II. Γενικές παρατηρήσεις

3. Από τον συνδυασμό των διατάξεων των άρθρων 73 παρ. 2, 74 και 75 παρ. 1 του Συντάγματος συνάγεται ότι τα νομοσχέδια, που υποβάλλονται προς γνωμοδότηση στο Ελεγκτικό Συνέδριο πρέπει να έχουν συνταξιοδοτικές συνέπειες εξ αυτών που καθιερύουν την κατά το άρθρο 73 παρ. 2 γνωμοδοτική αρμοδιότητα του Ελεγκτικού Συνεδρίου και να συνοδεύονται υποχρεωτικά από την οικεία αιτιολογική έκθεση και την οικεία έκθεση οικονομικών επιπτώσεων, εφόσον εξ αυτών προκαλείται δαπάνη σε βάρος του προϋπολογισμού του Φορέα απονομής συντάξεων. Ήδη ο κοινός νομοθέτης προβλέπει στη διάταξη της παραγράφου 1 του άρθρου 10 του ν. 4820/2021 ότι τέτοια νομοσχέδια που καθιερύουν την γνωμοδοτική αρμοδιότητα του Ελεγκτικού Συνεδρίου είναι αυτά που αφορούν σε «συντάξεις ή αναγνώριση υπηρεσίας για την παροχή δικαιώματος σύνταξης», ως εκ τούτου, αυτά που, εκ του αποτελέσματος, έχουν συνταξιοδοτικές συνέπειες.

4. Η γνωμοδότηση του Ελεγκτικού Συνεδρίου έχει διπλή λειτουργία στην έννομη τάξη. Αυτή αφενός αποσκοπεί στη διατύπωση παρατηρήσεων από νομοτεχνική άποψη, με γνώμονα τις αρχές της καλής νομοθέτησης, καθώς και στον έλεγχο της συμβατότητας των προς ψήφιση διατάξεων με τις συνταγματικές διατάξεις καθώς και τις υπερκείμενης τυπικής ισχύος διατάξεις για τη διευκόλυνση του έργου της Βουλής, αφετέρου στη διαφώτιση αυτής ώστε να προληφθεί η ψήφιση διατάξεων με μακροχρόνιες δημοσιονομικές συνέπειες, οι οποίες δύνανται να οδηγήσουν στην ανατροπή των οικονομικών προβλέψεων του φορέα απονομής συντάξεων και να θέσουν υπό διακινδύνευση τη δημοσιονομική βιωσιμότητα αυτού (βλ. ΕλΣυν Ολ. Πρακτικά 2^{ης} Ειδ. Συν. της 25.5.2020, 4^{ης} Ειδ. Συν. της 3.11.2022, 17^{ης} Γεν. Συν. της 19.9.2022).

5. Η προτεινόμενη διάταξη, με την οποία ρυθμίζονται τα αναφερόμενα στη σκέψη 2 θέματα, έχουν συνταξιοδοτικό περιεχόμενο και συνεπώς, σύμφωνα με τα προεκτεθέντα στη σκέψη 3, παραδεκτώς εισάγονται ενώπιον του Ελεγκτικού Συνεδρίου προς γνωμοδότηση (άρθρο 10 παρ. 1 του ν. 4820/2021, Α' 130).

6. Κατά το άρθρο 73 παρ. 2 εδάφιο τελευταίο του Συντάγματος, τα συνταξιοδοτικά νομοσχέδια απαιτείται να είναι ειδικά, ενώ δεν επιτρέπεται καταρχήν η παρείσφρηση συνταξιοδοτικών διατάξεων σε μη ειδικό νόμο, ήτοι νόμο που αποσκοπεί στη ρύθμιση άλλων θεμάτων, μη συνταξιοδοτικών. Στην επιταγή αυτή του Συντάγματος συμμορφώνεται ο νομοθέτης και όταν οι

θεσπιζόμενες συνταξιοδοτικές ρυθμίσεις αφενός μεν ενταχθούν σε ιδιαίτερο κεφάλαιο νομοσχεδίου περιέχοντος και άλλες ρυθμίσεις, αφετέρου δε, στον τίτλο του νομοθετήματος αυτού, γίνει ειδική αναφορά στις συνταξιοδοτικές ρυθμίσεις που αυτό περιλαμβάνει (ΕλΣυν Ολ. Πρακτικά 4^{ης} Ειδ. Συν. της 3^{ης} Νοεμβρίου 2022, 2^{ης} Ειδ. Συν. της 17^{ης} Μαρτίου 2021, 2^{ης} Ειδ. Συν. της 25ης Μαΐου 2020, 2^{ης} Ειδ. Συν. της 8^{ης} Μαΐου 2017, 1^{ης} Ειδ. Συν. της 8^{ης} Μαρτίου 2017 και 1^{ης} Ειδ. Συν. της 20^{ης} Φεβρουαρίου 2012). Συνεπώς πρέπει το νομοθέτημα εντός του οποίου θα περιληφθεί η ειδική συνταξιοδοτική ρύθμιση να συμμορφωθεί με τις ανωτέρω απαιτήσεις.

III. Ειδικές παρατηρήσεις

Επί των παρ. 1, 2 και 3

7. Οι προτεινόμενες διατάξεις υπηρετούν θεμιτό και δικαιολογημένο σκοπό που συνίσταται στην, σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρου 21 παρ. 1 του Συντάγματος, έμπρακτη ηθική ικανοποίηση των φυσικών γονέων δημοσίων υπαλλήλων και στρατιωτικών που πέθαναν υπό τις προαναφερθείσες προϋποθέσεις, ως ελάχιστη αναγνώριση των υπηρεσιών που προσέφεραν στην πατρίδα. Περαιτέρω, μολονότι οι διατάξεις αυτές θεσπίζουν ως προς τη λήψη της σύνταξης αυτής δικαίωμα επιλογής των ανωτέρω γονέων, θεωρούνται, ευνοϊκές λαμβάνοντας υπόψη ότι, σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία (βλ. άρθρα 6, 19, 32 και 47 του π.δ. 169/2007 σε συνδυασμό με άρθρα 11 και 18 παρ. 1 του ν. 2084/1992), χορήγηση σύνταξης κατά μεταβίβαση στους γονείς δημοσίων υπαλλήλων και στρατιωτικών που αποβιώνουν εξαιτίας διατεταγμένης υπηρεσίας, συναπεγόμενης αυξημένο κίνδυνο προβλέπεται μόνο εφόσον αυτοί είναι «παλαιοί» ασφαλισμένοι, δηλαδή έχουν ασφαλιστεί σε οποιοδήποτε φορέα κύριας ασφάλισης μέχρι 31.12.1992, και όχι, όπως στη προκειμένη περίπτωση, στους γονείς όσων διορίστηκαν στο Δημόσιο ή κατατάχθηκαν στις Ένοπλες Δυνάμεις μετά την 1.1.1993, χωρίς να έχουν ασφαλιστεί σε ασφαλιστικό οργανισμό κύριας ασφάλισης πριν από την ημερομηνία αυτή, οι οποίοι, όπως προεκτέθηκε, σε περίπτωση θανάτου του τέκνου τους υπό τις ανωτέρω συνθήκες και περιστάσεις λαμβάνουν μόνο το προβλεπόμενο στο άρθρο 8 παρ. 17 του ν. 2592/1998 εφάπαξ ποσό οικονομικής ενίσχυσης.

8. Η νεαρή ηλικία και η καλή κατάσταση της υγείας του γονέα ενδέχεται να αποτελέσει κρίσιμο παράγοντα για την επιλογή της σύνταξης αντί του εφάπαξ οικονομικού βοηθήματος, καθώς η σταθερή καταβολή της για μεγάλο χρονικό διάστημα, ενόψει και των διαλαμβανομένων στην ειδική έκθεση του ΓΛΚ σχετικά με τη δαπάνη που προκαλείται από τη ρύθμιση, μπορεί να αποδειχθεί μακροπρόθεσμα οικονομικά επωφελέστερη για τον δικαιούχο, δοθέντος ότι το άθροισμα των μηνιαίως καταβαλλόμενων ποσών της σύνταξης θα υπερβεί σε βάθος χρόνου το ύψος του εφάπαξ καταβαλλόμενου οικονομικού βοηθήματος (100.000 ευρώ).

Επί της παρ. 4

9. Η επέκταση, με τη διάταξη αυτή, του δικαιώματος λήψης του εφάπαξ οικονομικού βοηθήματος στα αδέρφια του θανόντος σε διατεταγμένη υπηρεσία που συνεπάγεται αυξημένο κίνδυνο υπαλλήλου ή στρατιωτικού διορισμένου και ασφαλισμένου για πρώτη φορά μετά την 1.1.1993 όταν και οι δύο γονείς του έχουν προαποβιώσει, είναι ομοίως δικαιολογημένη κατά το μέρος που αποβλέπει στη θεραπεία θεμιτού σκοπού που συνίσταται επίσης στην έμπρακτη ηθική ικανοποίηση και υποστήριξη μελών της πατρικής οικογένειας των ως άνω θανόντων δημοσίων υπαλλήλων και στρατιωτικών που κατά τον χρόνο επέλευσης του θανατηφόρου συμβάντος βρίσκονται εν ζωή. Επιπλέον, η ως άνω ρύθμιση συνάδει και με τις ισχύουσες διατάξεις των άρθρων 6 παρ. 2 και 34 παρ. 2 του π.δ. 169/2007, με τις οποίες αναγνωρίζεται δικαίωμα συνταξιοδότησης κατά μεταβίβαση στις αδελφές δημοσίου υπαλλήλου ή στρατιωτικού που έχει ασφαλιστεί για πρώτη φορά πριν την 1.1.1993 και πέθανε εξαιτίας διατεταγμένης υπηρεσίας συνεπαγόμενης αυξημένο κίνδυνο σε περίπτωση που ο πατέρας ή η χήρα μητέρα του κατά τον χρόνο του θανάτου του (χρόνος επαγωγής του ανωτέρω συνταξιοδοτικού δικαιώματος) έχουν προαποβιώσει.

10. Σημειώνεται ότι η θέσπιση του ηλικιακού ορίου των 24 ετών, που τίθεται ως προϋπόθεση για να λάβουν τα αδέρφια του θανόντος ως άνω δημοσίου υπαλλήλου ή στρατιωτικού την ανωτέρω εφάπαξ οικονομική ενίσχυση, παρίσταται δικαιολογημένη και δεν παρεκκλίνει από διατάξεις της κείμενης εν γένει νομοθεσίας (βλ. ενδ. άρθρα 2 παρ. 4 ν. 2703/1999, 1 παρ. 2 ν. 1902/1990 και 1 παρ. 2 περ. ε' του ν. 4024/2011) - βάσει της οποίας με τη συμπλήρωση του ηλικιακού αυτού ορίου το τέκνο παύει να θεωρείται προστατευόμενο μέλος της πατρικής οικογένειας και να δικαιολογείται η ανάγκη προστασίας του με τη λήψη ή διατήρηση από αυτό οποιασδήποτε οικονομικής παροχής- δοθέντος ότι η παροχή αυτή δίνεται από το Κράτος, λόγω θανάτου των γονέων του, στο πλαίσιο της απορρέουσας από το άρθρο 21 του Συντάγματος κοινωνικής μέριμνας και αλληλεγγύης.

Επί της παρ. 5

11. Η αναδρομική εφαρμογή από 1.1.2023 των ανωτέρω ευνοϊκών ρυθμίσεων που εισάγονται με το υπό γνωμοδότηση άρθρο δεν φαίνεται να εγείρει ζητήματα παραβίασης της αρχής της ισότητας μεταξύ αφενός των μελών πατρικών οικογενειών άγαμων και άτεκνων υπαλλήλων και στρατιωτικών που έχουν την ιδιότητα του «νέου ασφαλισμένου» και απεβίωσαν κατά την εκτέλεση διατεταγμένης υπηρεσίας μετά την ανωτέρω ημερομηνία και αφετέρου των μελών πατρικών οικογενειών άγαμων και άτεκνων υπαλλήλων και στρατιωτικών που απεβίωσαν με τις ανωτέρω προϋποθέσεις πριν την ως άνω ημερομηνία. Τούτο, διότι η ημερομηνία αυτή, ως αφετηρία εφαρμογής των ευνοϊκών αυτών ρυθμίσεων, αποτελεί, όπως παγίως γίνεται δεκτό από το Δικαστήριο, ένα θεμιτό και πρόσφορο

γενικό και αντικειμενικό κριτήριο διαφοροποίησης που είναι συμβατό με την συνταγματική αρχή της ισότητας (πρβλ. ενδ. ΕλΣυν Ολ. Αποφ. 2366/2004, 1191/2009, 2493/2015, 1293/2020, 1701/2022, Πρακτ. 24^{ης} Γεν. Συν. της 16^{ης} Δεκεμβρίου 2015).

IV. Καταληκτική παρατήρηση

12. Ανεξαρτήτως των όσων διαλαμβάνονται στις σκέψεις που προηγήθηκαν, το Δικαστήριο παρατηρεί με ανησυχία την εντεινόμενη τάση του συνταξιοδοτικού νομοθέτη να θεσπίζει διατάξεις, όπως οι ανωτέρω εισαγόμενες, με τρόπο αποσπασματικό και συγκυριακό, χωρίς διαχρονική συνεκτικότητα μεταξύ τους. Η πρακτική αυτή δεν συνάδει με τις αρχές της καλής νομοθέτησης (βλ. άρθρα 58 και 59 του ν. 4622/2020) ούτε διασφαλίζει την τήρηση στο συνταξιοδοτικό δίκαιο αρχών του κράτους δικαίου ως η ισότητα μεταχείρισης όμοιων περιπτώσεων ή η αναλογικότητα του θεσπιζόμενου μέτρου προς τον επιδιωκόμενο από αυτό σκοπό.

Μετά το τέλος της συνεδρίασης, η οποία διεξήχθη με τηλεδιάσκεψη με τη χρήση της επίσημης κρατικής πλατφόρμας e-Presence.gov.gr (βλ. Πρακτικά Ολομέλειας του Ελεγκτικού Συνεδρίου 8^{ης} Γεν. Συν. της 29.4.2020), συντάχθηκε το παρόν πρακτικό, το οποίο, αφού θεωρήθηκε και εγκρίθηκε από τον Πρόεδρο, υπογράφεται από τον ίδιο και τον Γραμματέα.

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ
ΙΩΑΝΝΗΣ ΣΑΡΜΑΣ

Ο ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ
ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΚΑΡΑΣΑΒΒΙΔΗΣ

